

עמ"ת 60128/06/14 - אריק לזרב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 60128-06-14 לזרב נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופטת תמר נאות פרי
העורר אריק לזרב
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

בפני ערר על החלטת בית המשפט השלום בחיפה (כבוד השופטת ברסלב) במ"ת 12970-03-13 מיום 8.6.14, אשר במסגרתה נדחתה בקשתו של העורר לעיון חוזר בתנאי מעצר הבית בהם הוא נמצא, באופן שיבוטלו כליל תנאי מעצר הבית, ולחלופין - יצומצמו לשעות הלילה בלבד.

רקע כללי -

1. ביום 7.3.13 הוגש כנגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו וחבלה במזיד לרכב.
2. כפי שנטען בכתב האישום, הנסיבות אשר בעטיין הוגש כתב האישום היו הבאות:
3. בתאריך 1.3.13 סמוך לשעה 02:00 שהה העורר ביחד עם נאשם נוסף בשם דימיטרי (להלן: "דימיטרי") יחד עם גברת בשם דריה (להלן: "דריה") בביתו של העורר, בקומה הרביעית ברחוב אלנבי 86 בחיפה. בשעה 02:55 התקבלה שיחה למשטרת ישראל בדבר קולות מוזיקה רמים שבקעו מהדירה, ובעקבות זאת הגיעו לבניין שני שוטרי סיור, בניידת משטרתית אותה החנו סמוך לבניין. הסיירים דפקו בדלת הדירה של העורר, הזדהו כשוטרים וביקשו לפתוח את הדלת. העורר ודימיטרי סירבו לפתוח את הדלת ואף הגדילו לעשות והשליכו שתי אבנים מחלון הדירה אל עבר הניידת שחנתה למטה, תוך שהן גרמו לניפוץ השמשה האחורית של הניידת. הסיירים עזבו את הדירה, ניגשו לניידת וכאשר ראו ששמשת הניידת נופצה הזעיקו למקום צוות שוטרי יס"מ. השוטרים והסיירים עלו שוב לדירה, דפקו על הדלת והזדהו כשוטרים אך שוב - העורר, דימיטרי ודריה לא פתחו את הדלת. במצב דברים זה הצוות החליט לפתוח את הדלת באמצעות כלים. במהלך הניסיון לפתוח את הדלת באמצעות לום, כופפו השוטרים את החלק העליון של הדלת, כך שנוצר מרווח בין החלק העליון של הדלת לבין המשקוף. העורר ודימיטרי בשלב זה ריססו לעבר השוטרים תרסיס גז מסוג שאינו ידוע, דרך המרווח שנוצר בדלת - וגרמו לשוטרים לתחושות צריבה בעיניים ובגרון. כעבור זמן מה הגיע לדירה אביו של העורר, אשר שוחח עם העורר מבעד לדלת ובעקבות הדברים נפתחה הדלת והצוות המשטרתית נכנס אל תוך הדירה. בשלב זה השוטרים ביקשו לעצור את העורר ואת דימיטרי, וכאשר אחד השוטרים ניסה לאזוק את העורר הוא השתולל, הניף את ידיו, דחף את השוטר, בעט בשוטר אחר והסיר את מסכות האב"כ מפניהם של שני שוטרים נוספים (מסכות אותן הם עטו על פניהם כאשר החלה מתקפת תרסיס הגז). בסופו של תהליך הצליחו השוטרים להוביל את העורר, דימיטרי ודריה לתחנת המשטרה. טענה נוספת בכתב האישום הינה שבמהלך

ההובלה אמר העורר לדימיטרי ולדריה לומר שהם ישנו וכי הם אינם יודעים דבר, במטרה להניע אותם למסור גרסת שקר בחקירה בתחנת המשטרה.

4. על רקע תיאור האירועים הנ"ל - המפורטים בכתב האישום - הוגש כתב האישום הכולל את העבירות שצוינו בפתיח.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה כנגד העורר בקשה למעצרו עד תום ההליכים.

6. בשלב הראשון, בהחלטה מיום 19.3.13, קבע בית המשפט הנכבד קמא כי קיימות ראיות לכאורה; כי קיימת עילת מעצר ובהעדר חלופה הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר והותרתו של העורר במעצר עד שתושלם הכנת התסקיר.

7. בהחלטה שניתנה בערר שהוגש בהתייחס להחלטה הנ"ל, נקבע כי עד להשלמת הכנת התסקיר ישהה העורר במעצר בית בפיקוח אביו ושני מפקחים נוספים.

8. לאחר הכנת התסקיר ולאחר שכבוד בית המשפט קמא קיים כמה וכמה ישיבות עוקבות באשר לחלופת המעצר ושינויים תכופים בזהות המפקחים - נמצאה חלופה שסיפקה מענה לאינטרסים המתנגשים, והיא - מעצר בית בבית אביו של העורר, בצירוף לאיזוק אלקטרוני, כאשר במהלך שעות הבוקר העורר שהה יחד עם אמו במתפרה שם היא עובדת וסייע לה.

9. בשלב הבא, בהחלטה מיום 5.11.13 הוסר האיזוק האלקטרוני.

10. ביום 8.4.14 בדיון שהתקיים בבקשה שהגיש העורר לבטל את תנאי מעצר הבית, קבע בית המשפט קמא כי אין לבטל את התנאים אך הוסיף חלון התאוורות נוסף.

11. ערר שהוגש לגבי החלטה זו, מיום 8.4.14, נדחה בהחלטתי מיום 28.4.14, אם כי ביקשתי לערוך תסקיר משלים לגבי העורר - אשר יכלול הערכת מסוכנות עדכנית שכן התסקירים ששימשו את בית המשפט קמא עד אותה העת היו תסקירים "ישנים" שהוגשו באפריל 2013. עוד מצאתי להרחיב את חלון התאוורות כך שהוא יסתיים כל יום בשעה 20:00 (במקום בשעה 17:00).

12. ביום 29.5.14 הוגש התסקיר המשלים המבוסס על פגישה עם העורר ואמו (להלן: "**התסקיר המשלים**"). בתסקיר מצוין כי משימת הפיקוח מקשה מאוד על המפקחים, הנדרשים ללוות את העורר מידי יום למקום העבודה (ביחד עם האם במתפרה) וחזרה ממנו. עוד צוין כי המפקחים מתקשים לקיים את תנאי הפיקוח בשעות הערב כיון שהצורך לפקח על העורר מונע מהם פעילויות שונות בשעות שבהם העורר אמור להימצא בבית. עוד מצוין בתסקיר שהעורר הביע את רצונו לצאת ולמצוא עבודה חדשה ואף להתחיל ללמוד טבחות במלון בחיפה. מצוין בתסקיר שהעורר מסר שהוא חדל לקיים קשרים חברתיים בעלי גוון שלילי ואינו צורך אלכוהול.

13. בהקשר זה, עורך התסקיר ציין כי העורר לא היה בהליך טיפולי כלשהו במהלך השנה האחרונה, כאשר שלל בעבר כל הצעה טיפולית והכחיש שקיים צורך להיעזר בגורם מקצועי - ולכן קיים קושי לאמוד את הסיכון הפוטנציאלי העכשווי הטמון בהתנהגותו ולא ברור אם ערך שינוי כלשהו בדפוסי התנהגותו.

14. זו העת לציין כי כאשר מתייחס קצין המבחן לכך שהוא אינו בטוח שנערך "שינוי בדפוסי ההתנהגות", אזי שכוונתו היא לדפוס ההתנהגות שפורטו בתסקירים הקודמים אשר מלמדים על התנהגות פורצת גבולות ומסוכנות בינונית עד גבוהה לביצוע עבירות דומות.

15. עם זאת, מסכם קצין המבחן את התסקיר העדכני בכך שהוא מציין שהעורר נמצא מזה למעלה משנה בתנאי מעצר בית משתנים, ללא כל הפרה - ולכן שירות המבחן ממליץ לאפשר לעורר לצאת לעבודה ללא ליווי מפקחים ולהותיר אותו במעצר בית לילי בלבד, תוך חתימה על ערבויות מתאימות.
16. לאחר הגשת התסקיר המשלים הוגשה שוב בקשה לעיון חוזר מטעם העורר ובה הוא ביקש לבטל כליל את תנאי מעצר הבית, ולחילופין - להורות על מעצר לילי בלבד.

ההחלטה נשוא הערר וטענות הצדדים בערר -

17. ביום 8.6.14 ניתנה החלטה בבקשה האחרונה לעיון חוזר - היא ההחלטה נשוא הערר הנוכחי.
18. בהחלטה סוקר בית המשפט קמא את השתלשלות העניינים ולא אחזור על הדברים.
19. באשר לתסקיר המשלים מיום 29.5.14 מציין בית המשפט קמא כי לא ברור לו כיצד האמור בו מתיישב עם שני התסקירים הקודמים, אשר בהם צוין כי המדובר בעורר עם דפוסי התנהגות פורצי גבולות מגיל צעיר, מאפיינים אנטי סוציאליים באישיותו, דפוסים אלימים והעדר רתיעה מגורמי החוק ומסנקציות עונשיות. עוד צוין בתסקירים הקודמים כי קיים סיכון בינוני עד גבוהה להישנות התנהגות דומה - ולכן קבע כבוד בית המשפט קמא כי הוא מתקשה לקבל את מסקנות התסקיר המשלים.
20. ממשיך בית המשפט קמא וקובע, כי בשים לב לנתונים של העורר יש צורך בהמשך פיקוח ולא ניתן לבטל כליל את הפיקוח למשך כל שעות היום. עם זאת, לאור חלוף הזמן ובהעדר אינדיקציה לגבי הפרות, הורה כבוד בית המשפט כי העורר יהיה רשאי לצאת מביתו על מנת לעבוד יחד עם אמו במתפרה משעה 08:00 עד שעה 20:00, כאשר הוא רשאי לצאת מבית אביו שם הוא שוהה במעצר הבית, ללא כל פיקוח והוא יוכל לשוב לבית אביו ללא כל פיקוח, אך בעודו נמצא במתפרה הוא יהיה בפיקוחה של אמו. יתר תנאי השחרור נותרו על כנם.
21. בהודעת הערר שהוגשה לגבי ההחלטה הנ"ל נטען כי יש מקום לבטל כליל את תנאי מעצר הבית או לחלופין לצמצם את המעצר לשעות הלילה בלבד, ללא דרישה לפיקוח במהלך שעות היום וללא הגבלת שהייתו של העורר במקום עבודתה של האם, בהתאם להמלצת שירות המבחן.
22. בא כוחו של העורר מתייחס לחלוף הזמן הממושך שבו שוהה העורר בתנאים מגבילים ומעלה טיעונים באשר לכרסום בתשתית הראייתית שחל לאור העובדה שהחלה שמיעת הראיות בתיק העיקרי (כאשר עד כה התקיימו חמישה דיוני הוכחות והתיק נקבע להמשך שמיעת הראיות ליום 3.12.14).
23. המדינה סומכת ידה על החלטת בית המשפט קמא ועמדתה היא כי לא חל כרסום בתשתית הראייתית כנטען.

דין והכרעה -

24. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שבתיק החקירה מצאתי כי דין הערר להידחות ברובו, למעט הקלה מסוימת נוספת לצורך חיפוש עבודה והקלה מסוימת נוספת מבחינת האב המפקח.

האם חל כרסום בתשתית הראייתית ?

25. בסעיף 30 להודעת הערר טען בא כוחו של העורר כי חל כרסום בראיות התביעה לאור העדויות שנשמעו בתיק העיקרי מהן עלה ספק ממשי בדבר חוקיות הפריצה לדירה. עוד מצוין בסעיף 30 כי הואיל ויש ספק לגבי חוקיות הפריצה - אזי שניתן אולי להבין את התנהלות העורר, שבאה בתגובה לפריצה לא חוקית לדירתו - ולכן יש בכך כדי להחליש את עילת המסוכנות.

26. את מכלול הטענות יש לדחות על הסף - שכן הן לא הועלו בפני כבוד בית המשפט קמא עובר למתן ההחלטה נושא הערר. הבקשה לבטל את מעצר הבית סמכה רק על התסקיר המשלים של שירות המבחן ועל חלוף הזמן. לא ראיתי בבקשה או בפרוטוקול של הדיון שהתקיים בפני כב' בית המשפט קמא דיון בסוגית התשתית הראייתית. מכאן, שאין כל החלטה בהקשר זה שניתן לערור עליה.
27. מעבר לכך, לאחר שעיינתי בתיק החקירה ואף בפרוטוקולים של החקירות בבית המשפט השלום, אשר שומע את התיק העיקרי, לא מצאתי שחל כרסום בתשתית הראייתית כנטען. אמנם ישנן כמה סתירות שהתגלו בנוגע לרכיבים מסוימים (ויובהר שהמדובר בנושאים שהיו בעייתיים מלכתחילה עוד טרם החלה שמיעת הראיות לאור דוחות הפעולה שקיימים) - אך עם זאת אין די בהן כדי לחייב את המסקנה שחל כרסום בתשתית הראייתית בכל הנוגע לחוקיות הפריצה, ובוודאי שלא כרסום שיש בו כדי לחייב שקילה מחדש של הקביעה בדבר קיומן של ראיות לכאורה.
28. בנוסף, לא מצאתי שהשאלה לגבי חוקיות הפריצה יכולה להשליך כהוא זה על השאלה אם אכן השליך העורר את האבן על שמשות הניידת - שהרי אירוע זה נעשה עוד לפני ה"פריצה". באשר לתשתית הראייתית הלכאורית לגבי התזת הגז אל עבר השוטרים והאלימות במהלך המעצר, אשר בוצעו אחרי הפריצה - אזי שאף לגביה לא חל כרסום, למרות סימני השאלה שמעלה הסניגור לגבי חוקיות הפריצה.
29. לשאלת חוקיות הפריצה יהא מקום נכבד בעת יידרש בית המשפט בתיק העיקרי ליתן את פסק דינו, אך ככל שעסקינן בשאלה אם יש ראיות לכאורה בשלב הזה, אזי שנפקותה של השאלה מצומצמת עד מאוד.
30. יתרת מכך. במהלך הדיון הועלו טענות נוספות באשר לרכיבים נוספים בפן הראייתי, כגון - טענה לפיה חל כרסום בראיות בנוגע להשלכת האבנים - בכלל, וזוהות המשליך - בפרט.
31. מעבר להערתי לעיל לגבי כך שהטענות לא עלו בבית המשפט קמא - אזי שלא מצאתי שיש מקום להידרש לטענות שהועלו במסגרת הדיון בעל-פה שעה שהן לא פורטו בהודעת הערר. כפי שיש להקפיד עם המדינה שעה שהיא מנסה להעלות טענות שחורגות מהיקף הבקשות שמוגשות מטעמה, כך גם יש להקפיד טרם קיום דיון בטענות שמועלות מצד הנאשמים אשר לא מצאו ביטוי בהודעות הערר. מעבר לכך, ואף אם נדרש לטענה לגופה, עמדתי לגביה דומה לשנאמר לעיל לגבי נושא חוקיות הפריצה, דהיינו - שלא מצאתי שקיים כרסום משמעותי כנטען והקביעה לגבי קיומן של ראיות לכאורה נותרה על כנה.
32. בהקשר זה אוסיף כי לאחר הדיון, המשיבה הגישה בקשה לצרף טיעון בכתב לגבי המחלוקות סביב טענת הכרסום בתשתית הראייתית. לא מצאתי לקבל את הבקשה - ולא ברור מדוע סברה המשיבה שניתן להעלות טענות לאחר שהסתיים הדיון, ללא שיש לבא כוחו של העורר היכולת להתייחס למסמך.
33. עד כאן עמדתי באשר לטיעונים שמתייחסים לתשתית הראייתית. הואיל ומהדברים שנאמרו מעלה ברור שקיימת גם עילת מעצר ברף מסוים דומה שאין צורך להכביר מילים לגבי יסוד זה.

האם יש מקום להקלה בתנאי השחרור, שלא מחמת כרסום בראיות ?

34. נותרה לדיון השאלה אם יש מקום להקלה נוספת בתנאי השחרור, כפי שמבקש העותר, בשל חלוף הזמן, לאור הקושי של המפקחים, לאור כוונתו לחפש עבודה ולאור המלצת שירות המבחן.
35. עמדתי היא כי יש להקל אך במעט. יש מקום לאפשר לעורר פרק זמן בשעות הבוקר - ללא פיקוח - לצורך מציאת עבודה כפי שהוא טוען שבכוונתו לחפש, ויש לאפשר לו לשהות בחלק משעות מעצר הבית ללא הפיקוח של האב.

36. נכון להיום, העורר מגיע כל בוקר למתפרה שם עובדת אמו ונשאר אתה במשך כל שעות היום, עד חזרתו בערב לבית של אביו - שם הוא שוהה עם האב בשעות הערב והלילה. העורר מסביר כי הוא חפץ לחפש עבודה - בשים לב למשמעות הכלכליות המצטברת של תנאי המעצר - שהחלו לפני שנה ושלושה חודשים. אני סבורה כי יש לאפשר לעורר להשתלב בעבודה, ולצורך כך יש לאפשר לו לחפש את אותה עבודה. לא אורה על פיקוח מצד האם במהלך החיפוש - שכן אז היא עלולה לאבד את מקום עבודתה.
37. מסקנתי זו סומכת על המלצת שירות המבחן, על כך שחלף פרק זמן ממושך מאז המעצר ועל העובדה כי לא נרשמה לחובת העורר הפרה של תנאי השחרור במשך כל הזמן כאמור.
38. אפשר לו חלון בכל יום - ללא פיקוח - ואני מקווה שהוא ינצל את הזמן למטרות המוצהרות. ככל שהעורר ימצא עבודה - הוא יוכל להגיש בקשה לעיון חוזר נוסף. פתיחת חלון זה מגלמת הקלה גם מבחינת המפקחת האמא, אשר מפקחת על העורר בשעות הבוקר ואחר הצהריים - בתקווה שהדבר יסייע לה להמשיך ולקיים בקפידה את משימותיה כמפקחת.
39. בנוסף, על מנת להקל גם על המפקח הנוסף, האבא, אשר מפקח על העורר בשעות הערב והלילה, ועל מנת שיוכל אף הוא להתמיד במלאכת הפיקוח, אורה כי גם בחלק משעות הערב העורר ימצא בבית של האב, אך ללא פיקוח של האב - כלומר, שהעורר יהא אחראי בעצמו לקיים את התנאי בדבר שהותו בבית של האב.
40. יש בהקלות אלו כדי להעמיד את העורר במבחן - ואבקש להבהיר לו כי כל הפרה, ולו קלה, תגרור את הפקעת כל ההקלות שניתנו לו לאחרונה, ואולי אף תחייב להחזיר אותו למעצר בפועל.
41. המשמעות הינה כי התנאים יהיו מעתה כדלקמן:
- העורר ישהה בבית אביו במעצר בית בכל יום משעה 20:00 עד שעה 08:00 בבוקר למחרת. משעה 22:00 עד שעה 08:00 - יפקח האב על העורר. כלומר, משעה 20:00 עד 22:00 העורר חייב להימצא בבית האב, אך האב לא חייב להיות שם ביחד עם העורר כמפקח. משעה 08:00 עד 12:00 יכול המבקש לצאת מבית האב, ללא פיקוח, על מנת לחפש עבודה. בשעה 12:00 על העורר להתייצב במתפרה שם עובדת האם. משעה 12:00 עד 19:30 לערך ישהה העורר יחד עם האם במתפרה - בפיקוח שלה. העורר יגיע בעצמו לבית של האב, על מנת להתחיל את מעצר הבית שם, בשעה 20:00.
- מכאן שבמשך פרקי זמן ממושכים בכל יום העורר עדיין בפיקוח האם והאב - וקיים קשר יומיומי עם המפקחים. האמור רלבנטי לגבי הימים א' - ה' בשבוע. ביום ששי ושבט - ימשיכו לחול התנאים שנקבעו בהחלטות קודמות.

ניתנה היום, ה' תמוז תשע"ד, 03 יולי 2014, בנוכחות הצדדים.

חתימה